

รูปแบบสหกิจศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของนักศึกษาพิการระดับ

ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Model for Co-operative Education integrated into work practicum for undergraduate students with disabilities

ประภัสสร ฤทธิสุทธิ

Prapatsorn Rittisut

สาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่นและการบริหารการพัฒนา คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Program in Local Management and Development Administration Faculty of Political Science and Public Administration

Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding author, E-mail: prapatsorn3660@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน 2) เพื่อติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน และ 3) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของนักศึกษาพิการระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามกลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 21 คน พิจารณาจากคุณสมบัติหรือลักษณะเฉพาะที่เป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมสมองและ การประชุมกลุ่มย่อย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน พบว่า ต้องปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่ เน้นการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต มีการตอบสนองต่อความต้องการของ สถานประกอบการ 2) ผลการติดตามการสร้างเครือข่ายพบว่า เครือข่ายผู้ประกอบการมีความสำคัญจะเป็นส่วนช่วยตั้งแต่การออกแบบรายวิชา กิจกรรม หลักสูตร จนถึงการฝึกปฏิบัติหรือ การทำงานในสถานที่จริง ให้ความสอดคล้องและตรงความต้องการของตลาดแรงงานและ 3) การสังเคราะห์องค์ความรู้ในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน มีประเด็นสำคัญ 4 ประการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้วยการบรรยายหรือการฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทฤษฎี ทักษะ และการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จำลองต่าง ๆ มีแหล่งเรียนรู้จากสถานประกอบ และชุมชน โดยมีรูปแบบหรือประเภทของการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน

คำสำคัญ: นักศึกษาพิการ, รูปแบบสหกิจศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน, สร้างเครือข่าย, การสังเคราะห์ความรู้

ABSTRACT

This research was a qualitative research which aimed to 1) develop and Create a curriculum, 2) to create an educational management network, 3) develop and create a learning management plan and to synthesize knowledge and innovations in developing the Public Administration bachelor curriculum, Department of Local Management and evelopment Administration in the form of integrated educational management of work and instruction. Target group were 21 informants. Data Collection Tools used were in-depth interview, focus group discussion and brainstorming.

Research findings were: 1) The curriculum development and creation results found that must adjust learning system to facilitate the 21st century development skills. 2) The educational management network results found that entrepreneurial network is important in helping course designing, activities, curriculum until practical practice or working in real locations in order to be consistent and meet the needs of the labor market or entrepreneurs and entrepreneurs should have various levels from public companies, companies, stores, located in the local community area in meeting various levels of graduates. 3) The Learning management plan Development and creating results found that 59 subjects and TOF subjects must be prepared in 6 subjects with not less than 15 weeks according to the learning standards which the general education and specific subjects were consisted of moral, ethics, knowledge, intellectual skills, interpersonal skills and responsibilities, and numerical analysis skills, communication and information technology usage.

Keywords: Model for Co-cooperative Education integrated Development, Network, work practicum for undergraduate students with disabilities

บทนำ

นักศึกษาพิการเป็นประชากรส่วนหนึ่งของประชากรเด็กและเยาวชนทั้งหมดที่ต้องได้รับสิทธิอันพึงมีพึงได้โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการจัดการเพื่อรองรับสิทธิเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษบทบัญญัติตามมาตรา 54 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พุทธศักราช 2560 ถึงพุทธศักราช 2564 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 ถึงพุทธศักราช 2579 และการจัดการศึกษาเพื่อบุคคลที่มีความต้องการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2542 ซึ่งกล่าวถึงสิทธิเด็กโดยสรุปคือสาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่นและการบริหารการพัฒนาหลักสูตร คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จากความสำคัญของหลักสูตรในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน (Work Integrate Learning) หรือ WIL และนโยบายของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่นและการบริหารการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสังกัดคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ได้ตระหนักถึงนโยบายการจัดการศึกษาดังกล่าว ที่จะประโยชน์ต่อการพัฒนาให้นักศึกษาให้มีความเป็นเลิศ ทั้งในด้านความรู้ และทักษะ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพได้ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2561)

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนและการทำงานรายวิชาการเตรียมอาชีพการดำรงชีวิตในชุมชนและสถานประกอบการในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จะใช้คำว่า "คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย" ดังนั้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนและการทำงานรายวิชาการเตรียมอาชีพการดำรงชีวิตในชุมชนและสถานประกอบการของคนพิการที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายเพื่อการบริหารจัดการท้องถิ่น จะเกิดผลได้แก่ 1) การได้สร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่นและการบริหารการพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดทำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่นและการบริหารการพัฒนาหลักสูตร (มคอ.2) ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน 3) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3 หรือ มคอ.4) ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน และ 4) การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม การพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่นและการบริหารการพัฒนาหลักสูตร (มคอ.2) ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน ซึ่งผลที่กล่าวมาจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความเป็นเลิศ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2561)

การพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในรายวิชาที่บูรณาการการเรียนและการทำงาน (Work-Integrated Learning: WIL) เพื่อเตรียมอาชีพและการดำรงชีวิตในชุมชนและสถานประกอบการ ควรเน้นที่การ ปรับปรุงหลักสูตร วิธีการสอน สภาพแวดล้อม และการสนับสนุนเฉพาะบุคคล เพื่อให้พวกเขาสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่และเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนานักศึกษาในกลุ่มนี้ควรครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ ทักษะอาชีพ การดำรงชีวิต และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เช่น การปรับปรุงและการออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนเน้นทักษะอาชีพที่เหมาะสมและเป็นที่ต้องการควรออกแบบหลักสูตรอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพร่างกาย ข้อจำกัด และความถนัดของนักศึกษา เช่น งานที่ไม่ต้องใช้การเคลื่อนไหวหนักหรือนาน, งานด้านดิจิทัล, งานบริการที่ใช้ทักษะการสื่อสาร การบูรณาการเรียนรู้และการทำงาน (WIL) จัดหา สถานประกอบการที่เป็นมิตรต่อคนพิการ (Inclusive Workplace) หรือจัดทำ ห้องปฏิบัติการจำลอง ในสถาบัน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริงและได้รับประสบการณ์การทำงาน การใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology-AT): บูรณาการการใช้ AT เช่น ซอฟต์แวร์สั่งการด้วยเสียง, อุปกรณ์ปรับการเข้าถึงคอมพิวเตอร์, หรือเก้าอี้รถเข็นไฟฟ้า ในการเรียนรู้และการปฏิบัติงานจริงส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตและการปรับตัว สอนทักษะที่จำเป็นต่อการพึ่งพาตนเอง เช่น การวางแผนการเงิน, การเดินทางและการเข้าถึง, การดูแลสุขภาพ, และการจัดการชีวิตประจำวันสิ่งอำนวยความสะดวกที่เข้าถึงได้เช่น

การปรับปรุงอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และห้องนั่ง ให้มีทางลาด, ลิฟต์, ราวจับ, และพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการใช้รถเข็นหรืออุปกรณ์ช่วยเดิน (Universal Design) (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2561)

การจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรสมรรถนะ (Competency Based) ในรูปแบบของหลักสูตร WIL ที่เน้นการเรียนรู้กับความต้องการในการพัฒนาประเทศทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษต้องอาศัยการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในลักษณะนักศึกษาพิการเรียนร่วมกับนักศึกษาปกติ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทุกคนมีความเท่าเทียมกันทางการศึกษาเป็นการบ่งบอกถึงความพยายามของผู้ที่มีความบกพร่องเพื่อเรียนรู้ให้ได้ตามเกณฑ์ของการทำงาน รวมทั้งเป็นแนวทางหนึ่งที่คนพิการจะต้องได้รับสิทธิทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันถือว่าเป็นสิทธิ ขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม เบญจาชลธารนทร์ (2546) นักวิชาการศึกษายกย่องคณาจารย์ที่ส่งเสริมความยุติธรรมและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาทุกคนโดยใช้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนซึ่งเปรียบเสมือนชุมชนแห่งการเรียนรู้มีสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของและยอมรับในคุณค่าของความแตกต่างที่หลากหลายของสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ด้วยกัน (อลงกต ยะไวทย์, ณัฐวัฒน์ วงษ์ชวลิตกุล และณัทธิดา มุ่งชนวรกุล, 2561)

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในประเทศไทยพบว่า ความร่วมมือดังกล่าวเป็นไปอย่างผิวเผิน การดำเนินการยังมีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ขาดการมีส่วนร่วมกันอย่างจริงจัง สถานศึกษากับสถานประกอบการ ไม่ได้วางรูปแบบของความร่วมมือไว้อย่างชัดเจนว่า แต่ละฝ่ายจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนรวมกันอย่างไร ทั้งด้านการวางแผนการฝึก การดำเนินการฝึก การติดตามติดตาม และการประเมินผลการฝึก สถานประกอบการส่วนมากไม่มีมาตรฐานเพียงพอ การคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา ไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา และศักยภาพของสถานศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาพิการเองก็มีวุฒิภาวะทางอารมณ์น้อย ทำให้เกิดภาวะการเรียนในระบบทวิภาคีคือออกกลางคัน เนื่องจากความเข้าใจในการฝึกปฏิบัติ ใช้เวลาในการฝึกงานในเวลากลางคืน สถานประกอบการใช้แรงงานเกินกำหนดเวลาในสัญญา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ปกครอง และครูฝึกควรต้องเพิ่มการดูแลเอาใจใส่ต่อนักศึกษาในระบบทวิภาคีเป็นกรณีพิเศษในทุกด้าน ขณะที่ภาระงานประจำของอาจารย์ผู้สอนก็มีมากอยู่แล้วการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการก็ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการนิเทศงานในสถานประกอบการเท่าที่ควร (รณวีร์ พาผล และเดชา ตาละนีก, 2561)

ดังนั้น การจัดการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการและชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นซึ่งเป็นการร่วมมือสามฝ่าย (Tripartite cooperation) จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในอนาคตไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพ รวมทั้งการระดมทรัพยากรของแต่ละภาคีมาร่วมสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษา และฝึกอาชีพตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความ ต้องการแรงงานของสถานประกอบการสอดคล้องกับแผนการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ดังที่ ทศนา แสงศักดิ์ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้นช่างอุตสาหกรรม กรมอาชีวศึกษาผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการฝึกอาชีพระยะสั้น ช่างอุตสาหกรรม จำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันทุก ฝ่ายอย่างหลากหลาย ทั้งหน่วยงานระหว่างภาครัฐด้วยกันหรือระหว่างภาครัฐกับองค์กรเอกชน สถานประกอบการองค์การสมาคม โรงเรียน ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่นและรัฐควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่าง การทำงานกับการเรียนการสอน
2. เพื่อติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน

3. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานของนักศึกษาพิการระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กรอบแนวคิดในการวิจัยแบบพรรณนาความ (Narrative Description) ออกแบบการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ในรูปแบบ (Work-Integrated Learning: WIL) ประกอบด้วยพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการเรียนรู้ สะท้อนผลการพัฒนา รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือร่วมพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อสร้างแนวทางส่งเสริม การดำเนินงานของหลักสูตรให้มีคุณภาพและได้รับการยอมรับ

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่การดำเนินงานของผู้วิจัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามพื้นที่ของสถานประกอบการ ได้แก่ สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทยสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยและสมาคมส่งเสริมศักยภาพบุคคลบกพร่องทางการเรียนรู้แห่งประเทศไทย
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานของนักศึกษาพิการระดับ

ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)
2. ขั้นตอนการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน ใช้วิธีระดมสมอง (Brain Storming)
3. ขั้นตอนการสังเคราะห์องค์ความรู้ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

ในประเด็นการพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบูรณาการกับการทำงาน กรอบและมาตรฐานคุณวุฒิเกี่ยวกับหลักสูตร สำนวจความต้องการตลาดแรงงาน นโยบาย ยุทธศาสตร์ ทิศทางต่าง ๆ ของประเทศ กระทรวง มหาวิทยาลัยและปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตร ผ่านเอกสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ สื่อและตัวบุคคล เช่น ผู้ประกอบการและนักวิชาการ โดยในส่วนตัวบุคคลได้ ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก 3 คน ได้แก่ นายกสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย นายกสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทยและนายกสมาคมส่งเสริมศักยภาพบุคคลบกพร่องทางการเรียนรู้แห่งประเทศไทย

2. ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

3. จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานของนักศึกษาพิการระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้แนวทางวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมสมอง และการประชุมกลุ่มย่อยโดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การสัมภาษณ์ มีการวิเคราะห์ พรรณนาความและจัดกลุ่มประเด็นสำคัญของเนื้อหา ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ดุลยพินิจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

4.2 ระดมสมอง (Brain Storming) มีการวิเคราะห์ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน

4.3 สังเคราะห์องค์ความรู้ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) มีประเด็นสำคัญ 4 ประการเรียนได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้วยการบรรยายหรือการฝึกปฏิบัติ 2) ด้านผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทฤษฎี ทักษะ และ การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จำลองต่าง ๆ 3) การจัดแหล่งเรียนรู้จากสถานประกอบ และชุมชน 4) รูปแบบหรือประเภทของการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยน ระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่ การเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต มีการตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการหรือสังคม การศึกษาจัดทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แนวทางแผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ 20 ปี การดูแลคนพิการ สร้างคุณภาพชีวิตคนพิการ สามารถนำมาจัดการศึกษาได้ในสาขาวิชาชีพสาสนศาสตร์ รูปแบบ WIL (Work Integrate Learning) แบบสหกิจศึกษา

2. การติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอนเครือข่ายผู้ประกอบการมีความสำคัญจะเป็นส่วนช่วยตั้งแต่การออกแบบรายวิชา กิจกรรมหลักสูตร จนถึงการฝึกปฏิบัติ หรือการทำงานในสถานที่จริง ให้มีความสอดคล้องและตรงความต้องการของตลาดแรงงานหรือผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการควรมีหลายระดับ ตั้งแต่บริษัทมหาชน บริษัท ห้างร้าน สถานที่ในพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองบัณฑิตในหลาย ๆ ระดับ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สหกิจศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการระดับปริญญาตรีประสบความสำเร็จ ควรปรับรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีปัจจัยสำคัญคือ 1) การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาและสถานประกอบการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา เช่น จัดอบรมเพื่อเสริมทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะทางสังคมการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวในที่ทำงาน และการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมความพร้อมของสถานประกอบการให้ความรู้แก่สถานประกอบการเกี่ยวกับประเภทของความพิการและวิธีการอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจและการยอมรับในกลุ่มพนักงาน 2) การจับคู่ที่เหมาะสม (Matching) พิจารณาความสามารถและความสนใจ เช่น จับคู่นักศึกษากับตำแหน่งงานที่สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักศึกษา แทนที่จะเน้นเฉพาะความพิการควรเน้นสถานประกอบการที่มีความพร้อมและเต็มใจที่จะปรับสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสม เช่น ทางลาดชัน การจัดโต๊ะทำงานที่สามารถปรับระดับได้ หรือการติดตั้งโปรแกรมอ่านหน้าจอ 3) การสนับสนุนและการติดตามผลอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้าใจความต้องการของนักศึกษาพิการ และสามารถประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นที่เสี่ยงในสถานประกอบการ ควรมีพี่เลี้ยงหรือเมนเทอร์ที่คอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเอง เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับองค์กรได้

3. การสังเคราะห์องค์ความรู้ในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน มีประเด็นสำคัญ 4 ประการเรียน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้วยการบรรยายหรือการฝึกปฏิบัติ 2) ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทฤษฎี ทักษะ และการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จำลองต่าง ๆ 3) จัดแหล่งเรียนรู้จากสถานประกอบ และชุมชน และ 4) มีรูปแบบหรือประเภทของการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบสหกิจศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานของนักศึกษาฝึกการระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. การพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่ เน้นการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต มีการตอบสนองต่อความต้องการของ สถานประกอบการ

2. ผลการติดตามการสร้างเครือข่ายพบว่า เครือข่ายผู้ประกอบการมีความสำคัญจะเป็นส่วนช่วยตั้งแต่การออกแบบรายวิชา กิจกรรมหลักสูตร จนถึงการศึกษาปฏิบัติหรือ การทำงานในสถานที่จริง ให้มีความสอดคล้องและตรงความต้องการของตลาดแรงงาน

3. การสังเคราะห์องค์ความรู้ในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน มีประเด็นสำคัญ 4 ประการเรียนของสถานศึกษาด้วยการบรรยายหรือการฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทฤษฎี ทักษะ และ การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จำลองต่าง ๆ มีแหล่งเรียนรู้จากสถานประกอบ และชุมชน โดยมีรูปแบบหรือประเภทของการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 จากผลการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน พบว่า ต้องปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบูรณาการกับการทำงาน กรอบและมาตรฐานคุณวุฒิเกี่ยวกับหลักสูตร สำนวจความต้องการตลาดแรงงาน นโยบาย ยุทธศาสตร์ ทิศทางต่าง ๆ ของประเทศ กระทรวง มหาวิทยาลัยและปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรและยังสอดคล้องกับองคต ยะไวยักษ์ และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงานการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต มีการตอบสนองต่อความต้องการของ สถานประกอบการการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในเรื่องสิทธิ หน้าที่และแนวนโยบายแห่งรัฐ โดยนโยบายการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยและ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง” ด้วยสถานการณ์ของพลเมือง ของประเทศ ได้มีคนพิการจำนวนมากขึ้น โดยข้อมูลในเดือนกันยายน พ.ศ. 2567 จำนวนคน พิการในประเทศไทยทั้งหมด จำนวน 2,199,978 คน (ร้อยละ 3.01 ประชากร) มีการตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการหรือ สังคมไม่เพียงพอในเชิงคุณภาพการปฏิบัติงานจริง การศึกษาจัดทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แนวทางแผน การศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ 20 ปี การดูแลคนพิการ สร้างคุณภาพชีวิตคนพิการที่มีศักยภาพในการศึกษาต่อสองแสน กว่าคน ยังขาดแคลนสถานที่ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา โดยคนพิการสามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตน พร้อมทั้งมีกฎหมายระเบียบที่ เกี่ยวข้อง และกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ชัดเจน สามารถนำมาจัดการศึกษาได้ สาขารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสังคมศาสตร์ที่ผลิตบัณฑิต ทางการบริหารจัดการรูปแบบ WIL ที่มีอยู่ทั้งหมด 9 รูปแบบนั้น WIL เป็นรูปแบบสหกิจศึกษาที่เหมาะสมกับนักศึกษาฝึกการ

3.2 ผลการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอนเครือข่ายผู้ประกอบการ มีความสำคัญเป็นอันมากผลจากการระดมสมอง (Brain Storming) พบว่า เครือข่ายผู้ประกอบการมีความสำคัญจะเป็นส่วนช่วยตั้งแต่การออกแบบ รายวิชา กิจกรรม หลักสูตร จนถึงการศึกษาปฏิบัติหรือ การทำงานในสถานที่จริง ให้มีความสอดคล้องและตรงความต้องการของตลาดแรงงานการ

พัฒนาหลักสูตรควรรสร้างเครือข่ายสถานประกอบการที่มีความพร้อมและเต็มใจที่จะปรับสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสม เช่น ทางลาดชัน การจัดโต๊ะทำงานที่สามารถปรับระดับได้ หรือการติดตั้งโปรแกรมอ่านหน้าจอเพื่อให้เกิดการดำรงชีวิตที่อิสระภายใต้โครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ อลงกต ยะไวทย์ และคณะ (2561) ทำการศึกษาวิจัยการสร้างระบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียนกับการทำงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเครือข่าย (Network) คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน

3.3 การสังเคราะห์องค์ความรู้ในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน มีประเด็นสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

3.3.1 การเรียนรู้ของสถานศึกษาด้วยการบรรยายหรือการ ฝึกปฏิบัติผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจทฤษฎี ทักษะ และการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จำลองต่าง ๆ จากสถานประกอบ และชุมชน โดยมีรูปแบบหรือประเภทของการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-Integrated Learning: WIL)

3.3.2 สำหรับนักศึกษาฝึกการ เป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานจริง และก้าวสู่การจ้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การออกแบบโปรแกรม WIL สำหรับนักศึกษาฝึกการต้องคำนึงถึงความต้องการเฉพาะบุคคลและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เท่าเทียมและมีคุณภาพ

3.3.3 หลักการสำคัญในการจัดการศึกษา WIL สำหรับนักศึกษาฝึกการประเมินความต้องการเฉพาะบุคคลทำความเข้าใจในความพิการ เริ่มต้นด้วยการประเมินประเภทของความพิการและข้อจำกัดของนักศึกษาแต่ละคนอย่างละเอียดทักษะและความสนใจ พูดคุยกับนักศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในทักษะ ความสนใจ และเป้าหมายในอนาคต เพื่อให้สามารถจับคู่กับโอกาสในการทำงานที่เหมาะสมการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมความพร้อมด้านทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหา และการปรับตัวในสภาพแวดล้อมการทำงาน การสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ การคัดเลือกองค์กรเลือกองค์กรที่มีความเข้าใจและพร้อมที่จะสนับสนุนนักศึกษาฝึกการ มีนโยบายด้านความหลากหลายและการอยู่ร่วมกัน (Diversity and Inclusion) ที่ชัดเจน

3.3.4 การเตรียมความพร้อมองค์กร ให้ความรู้และฝึกอบรมแก่พนักงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการสื่อสาร การให้การสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาฝึกการสื่อสารที่เปิดกว้าง: ส่งเสริมการสื่อสารที่เปิดกว้างและต่อเนื่องระหว่างสถาบันการศึกษา นักศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จัดระบบเครือข่ายที่สามารถแบ่งระดับเครือข่าย WIL เพื่อจัดผู้เรียนให้เหมาะกับระดับ และลักษณะงานที่จะไปปฏิบัติงานในเครือข่ายและมีการประเมินผลลัพธ์แต่ละเครือข่ายเป็นประจำ
2. จัดทำแผนการเรียนรู้ มคอ.3 หรือ มคอ.4 ให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะกับมาตรฐาน การเรียนรู้
3. สังเคราะห์องค์ความรู้และนวัตกรรมที่เชื่อมโยงระดับชาติถึงระดับชุมชนของรายวิชา หรือสาขาวิชาที่สามารถลึกในรายละเอียดระดับปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะ เช่น ความรู้ในโรงงาน ในหน่วยงานราชการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเปรียบเทียบกับหลักสูตรหรือสาขาอื่นที่ทำ WIL ทั้งในมหาวิทยาลัยเดียวกัน และต่างมหาวิทยาลัย
2. ควรวิจัย Best Practices และหลักสูตรที่ปิดหรือล้มเหลว ของ WIL ที่ดีที่สุดเพื่อ พิจารณาดูความสำเร็จหรือล้มเหลวของหลักสูตร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และรองศาสตราจารย์ ดร.นิรุต ถึงนาค อธิการบดี ที่อำนวยการสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างการทำงานกับการเรียนการสอน (Work Integrated Learning: WIL) ขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิชาการ คณะกรรมการกลั่นกรอง ที่ให้โอกาสในการได้เปิดสอนหลักสูตร ขอบคุณหน่วยงานความร่วมมือ MOU บริษัท กรีนเดลี พุดส์ จำกัด และในเครือสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย บ้านโหมและธุรกิจในเครือโรกิงทอง เทศบาลเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตอกแป้น อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบความมั่นคงและความปลอดภัยชายฝั่งเศรษฐกิจอ่าวไทย และทะเลอันดามัน

ขอบคุณคณะกรรมการร่างหลักสูตร วิชาקהหลักสูตร และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และหวังว่า งานวิจัยชิ้นนี้และตัวหลักสูตรจะเกิดประโยชน์กับมหาวิทยาลัย นักศึกษา ช่วยพัฒนาสังคมและ ประเทศชาติต่อไป

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2561). *ข้อมูลรายงานสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย.กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์.*
- เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนบน. (2561). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (ฉบับสมบูรณ์).* มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- เบญจา ชลธารันนท์. (2546). *คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท.* โรงพิมพ์คุรุสภา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2561). *แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ฉบับทบทวน พ.ศ. 2561.* มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธนวีร์ พาผล และเดชา ตาละนีก. (2561). *การบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับการทำงานของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี.* วารสารบัณฑิตศึกษานวัตกรรม มจร วิทยาเขตแพร่, 4(2), 181-191.
- อลงกต ยะไวทย์, ณัฐวัฒน์ วงษ์ชวลิตกุล และณภัทริรา มุ่งชนวรกุล. (2560). *แนวทางการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย.* สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อลงกต ยะไวทย์, ณัฐวัฒน์ วงษ์ชวลิตกุล และณภัทริรา มุ่งชนวรกุล. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงานสาขาวิชา การจัดการเชิงประยุกต์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา.* Journal of Education Studies, 46(1), 133-156.